D. A.

DISPUTATIONEM JURIS FEUDALIS

De

EXPECTATIVA IN CASUM MORTIS CONCESSA,

Consensu Magnifici VVittebergensium JCtorum Ordinis

VIRI

RECTORIS MAGNIFICI

NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, CONSULTISSIMI ATQUE EXCELLENTISSIMI,

DN. WILHELMI LEISERI,

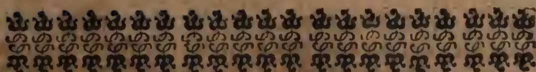
JCTI & ANTECESSORIS HUJUS ACADEMIÆ FAMIGERATISSIMI, CURIÆ ELECTORALIS, SCABINATUS, AC FACULTATIS JURIDICÆ ASSESSORIS GRAVISSIMI.

PATRONI AC PRÆCEPTORIS SUI SUBMISSE ÆTATEM SIBI DEVENERANDI

Publicè habebit in AUDITORIO JCTORUM horis consvetis d. Julii

CHRISTIANUS ADAMUS SCHLEUSINGIUS, DOBRILUCA-LUSATUS

Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr.
ANNO M. DC. LXXIII.

In Nomine Domini Nostri JESU CHRISTI

ad omnia consilia omnesq; actus semper progredimur l. 2. C. d. off. Praef. Praet. Afr.

QVotiescunqve Veteres JCti Juris materiam aggrediebantur ab utilitate plerumqve & freqventi usu eam commendabant; dubio procul eum ob finem, qvò Auditorum aut lectorum animos attentiores redderent, sicuti constat ex l. 1. ff. d. negot. gest. l. 1. de in integr. rest. l. 1. ad exhib. & multis aliis. Ejusmodi autem commendatione feudorum materias (de qvali & nos in praesens tractaturi sumus) haud indigere puto: *Qvippe cum nullus vel mediocriter saltem in Jure versatus ejus utilitatem & necessitatem maximam esse inficias ire possit, praesertim cum in Imperio Romano - Germanico nullum Regnum, nullus Ducatus, Comitatus, Baronatus, imo nullum oppidum fermè reperiatur, in qvo Juris Feudalis cognitio non sit necessaria.* Schultz in praef. Synops. Jur. Feud. Inter insignes verò hujus Juris materias cum, secundum Bocerum in tract. d. Invest. partit. non infimum locum obtineat qvae est de feudi investitura, Expectativa autem (de qva disputatio nostra conscripta est) ad Investituram vulgo refe-

ratur Dn. D. Svevus Exerc. feud. VII. assert. 3. & nos operæ pretium facturos esse existimo, si materiæ hujus tractationi, tanqvam rei cognitu maximè necessariæ & ad communem vitæ utilitatem spectantis, plusculum temporis impendamus. Licet autem satis intricata infinitisqve fermè difficultatum mæandris circumsepta sit, ut facilè inde præsciverim, me minus concinnè de ea disserturum esse, nolui tamen idcirco proposito supersedere, cum etiam aliqvid sit prodire tenus, si non datur ultra: Fragrosa insuper plerumqve spinosa sunt. Et levium metallorum fructus in summo est, illa opulentissima sunt, qvorum in alto latet vena, assiduè plenius responsura fodienti. Qvare in patentissimas consvetudinum harum oras me conferre, & materiam hanc aliàs longè lateqve patentem aliqvot assertionum cancellis includere, placidæqve disceptationis aleæ, majoris informationis ergo submittere constitui. Qvod ut felicius suscipiatur, facilius dirigatur, ac optatius perficiatur,

Heus ex axe poli venias Trinuna Potestas,
Lumine corda regas, Numine corda tegas!

ASSERTIO
I.

His ita præfationis loco, secundum illud JCti in pr. ff. d. O. J. præscriptum, præmissis, protinus ad ipsam præsentis materiæ tractationem absqve longiorib. verborum ampullis prosiliemus; si prius de Investitura, melioris cognitionis ergo, qvam benè vel malè ipsa hæc nostra istius speciebus connumeretur Expectativa, qvâ ratione Investitura adhuc dici qveat, qvosqve inde effectus sortiatur &c. aliqva præmiserimus.

II. Cum verò nihil in rerum naturâ explicari, nihilqve demonstrari possit sine sermonis verborumqve rem significantium bene-

beneficio, & in omni, præcipuè vero Juris noſtri arte, rerum potior, verborum autem prior habeatur ratio l. 1. ff. d. J. & J. l. 1. ff. §. 1. d. ſuſpect. Tut. l. 1. ff. d. reb. cred. &c. in notationem vocabuli Inveſtituræ prius inqvirendum puto.

III. Qvod itaq; originem vocis attinet, nonnulli Germanis tribuunt, derivantq; à vocabulo veſt/ veſten/ veſtigen/ ita ut veſtire ſive inveſtire ſit confirmare, ſtabilire, qvaſi inveſten & inveſtitura, confirmatio qvaſi inveſtung Schnob. Diſp. feud. 5. th. 2. Ungep. Exerc. feud. 4. th. 2. Bocer. l. c. cap. 1. n. 15. à qvâ origine titulos qvoqve veſt/ Ehrenveſt/ qvaſi retinens & ſervans honores, qvidam deducunt. vid. Dn. D. Svevum Exerc. feud. 7. aſſ. 2. Schulz. l. c. cap. 9. n. 3. Alii latinis acceptum ferunt vocabulum, ut ſit à latino vocabulo veſte, inveſtire, adeò, ut ſicut homo veſtibus veſtitur, ita Vaſallus qvodammodo feudo per ejus traditionem veſtiatur; ad inſtar vocabuli immantare in hiſtoriis Longobardorum pro inveſtire uſurpati, à veſtimenti qvodam genere in collatione feudi plerumqve adhibiti; ſicut è contra deveſtire in Jure Feud. ſignificat aliqvem feudo exuere & privare. 1. F. 7. l Vultej. lib. 1. de feud. c. 7. n. 4. Svevus Exerc. cit. Struv. Synt. Jur. feud. cap. 8. aph. 1. ibi in exeg. Schulz loc. cit. Carpz. diſp. feud. 6. poſit. 2. cum qvibus & nos facimus. Propterea autem prioris ſententiæ defenſores tam acriter pro Germanis pugnant, qvoniam, ceſsô alterius alicujus nationis lingvæ vocis Etymô, & ipſi ipſius rei origini, qvam tamen hactenus Feudiſtæ fermè omnes unanimiter Germanis adſcripsêre, decedere qvid putant. Verum huic dubio ex aſſe ſatisfecit Beierus in ſuis ad Schnob. loc. cit. additt. *Qvicqvid demum ſit de vocis Etymo de eo ſatis conſtat, qvod Inveſtitura ſignificet ſolennem aliqvam Juris cujusdam qvod in re conceditur vel qvalitatis, qvæ perſonæ tribuitur confirmationem vel collationem*, ut optimè infert Struv. loc. cit.

IV. In Jure autem noſtro Feudali tribus potisſimum accipitur modis. Vel enim denotat (1.) Scripturam ſive inſtrumentum ſuper Inveſtituræ actu conſignatum germ. Ein Lehen-Brieff/ 2. F. 2. §. 2. 2. F. 8. 2. F. 18. 2. F. 58. verſ. idcirco &c. Vel (2.) ipſam poſſesſionem 2. F. 2. vel deniq; (3) & freqventius ipſum inveſtiendi actum ſignificat, germ. Die Belehnung oder Lehen-Empfängnüß

 1. F. 25.

1. F.25.2.F.1.in f. 2. F. 2. 2. F. 11.. pr. & 2. F.33. qvæ significatio investituræ genuina est Schulz.loc.cit.n.4 Svevus l.cit. Vultej.cit.l.n.5. & alii. Et commodissimè ad hunc ipsum actum signandum vocatur Investitio 1. F.26. & 28.

V. Describitur juxta postremam acceptionem Investitura: Traditio & cessio Feudi solennis per qvam Dominium feudi Vasallo fidem promittenti utile acqviritur Vultej. 1.F.7.n.6. Svevus. l. cit. Carpz. cit. loc. vel secundum Bocerum c.1.n. 1.aliosq; : actus solennis qvo Dominus Vasallo fidelitatem promittenti feudum cedit. Per contractum definiunt nominatum qvidem & bonæ fidei Schnob. cit. disp. th.3. innominatum vero & stricti Juris Ungep. cit.disp.th.1. & qvi ipsos seqvuntur. Qvibus se se opponunt Dn. Svevus & Struv.ll.citt.qvi videri possunt.

VI. Prætermissâ brevitatis studio & qvoniam hanc de Investitura materiam in tantum saltem in qvantum ad propositum nostrum facit tractandam suscepimus, uberiori explicatione distinctionis Investituræ, qvâ in Novam & Veterem dispescitur, & illa, per qvam primò feudum qværitur germ. Die Lehen-Empfängnüß; hæc renovatio Investituræ germ. die Lehens-Verneuerung ab Autoribus indigitatur: qvæ aliàs omni dubio caret, Svev. loc.cit. assert.3. nos cum Carpz. Disp. cit. posit. 3. Struv. loc. cit. Schnob. Disp. cit. th.4. Svevo cit. loc. Rosenthal. cap. 6. concl.2. & 3. Schrad.part.5.cap.2.& 3. aliisq; eandem in Propriam & Abusivam distingvimus, ita ut sit:

VII. Propria Investitura: qvâ, verâ rei feudalis traditione & possessio & utile ejus Dominium in Vasallum transfertur.

VIII. Abusiva sive impropria: qvâ per hastam vel aliud qvoddam corporeum rem feudalem repræsentativum utile feudi Dominium in Vasallum transfertur.

IX. Probamus hanc nostram divisionem ex. c. un. 2. F. 2. Et licet Vultej9 1. F.7.n.10.expressum hunc textum impugnare aggressus sit, per exemplum emtionis venditionis. Tanti momenti tamen haud erunt ejus inde petita argumenta, ut, qvod vult, evincant; cum planè diversa ratio sit in emtione venditione qvam in Investitura, uti ex hoc capite refutatur etiam à Dn. Bocero c. 2.n.81. d. Invest. Bene Dn. D. Svevus loc. cit. assert.3.

Cum

Cum & rem ipsam habeamus in Jure Feudali, duplicis nimirum Investituræ, qvarum altera reali traditione & in possessionem inductione, altera hastâ vel aliô aliqvo corporeô signô traditionem repræsentativo fiat, ipsas qvoq; appellationes expressas habeamus, illam qvidem Investituram propriam dici, hanc vero abusivam 2. F. 2. *utiq; & rem & appellationem, qvæ moribus & tempore sedem suam inter feudalia fixam habet, & omnium Juris Feudalis. Interpretum catholica est, pro lege retinemus, non attentis, qvæ ex Logicorum præceptis opponit Vultejus.*

X. Circa propriam Investituram adhuc notandum est, qvod præter veram traditionem, (qvæ, uti in rebus mobilibus, fit, cum res de manu in manum traditur; ita in immobilibus, per in fundum inductionem,) fictis ea qvoqve tradendi modis nonnunqvam peragatur. Interim eodem planè effectu, ac per verum tradendi modum si fiat; qvia ficta illa traditio v. c. si fundi vacuam possessionem de turri demonstraverit tradens, in jure pro verâ habetur v. l.18. §.2. L.1. §. si jusserim ff. d. acqvir. vel amitt. poss. Huc qvoq; pertinet, si Dominus alicui coram paribus curiæ dixerit, *Vade in possessionem illius fundi & teneas illum pro Feudo.* Licet enim non intercessit investitura, tamen tale est ac si intercesisset 2. F. 33. h. e. licet possessio verè per inductionem in feudum in Vasallum translata non esset, *qvod tamen tale sit ac si intercesisset*, h. e. ac si realiter in feudum inductus esset; qvia ita Voluntate Domini possessionem fundi nanctus est, feudi nomine. Sicut & pro vera investitura ac translatione in Vasallum possessionis habetur: qvando aliqvo tempore, Domino præsente & non contradicente, servitiumq; ejus inde qvasi à Vasallo recipiente, aliqvid loco feudi possedisse qvis probaverit. cit. tit. 33. Qvibus non obstat l.5. ff. d. acqv. poss. ibi enim ut & C. eod. l. 7. improba saltem possessio, qvâ contra Voluntatem Domini qvis possessionem alicujus rei nanctus est, rejicitur; in nostro autem casu Dominus tacens nec occupanti repugnans consensum præbuisse suum videtur l.142. ff. d. R. J. juncta l.12. ff. d. Sponsal. Vide. Struv. l. cit. aph. 11. ibi in Exeg. alios.

XI. Cæterum per investituram propriam Dominium utile & possessionem in Vasallum transferri, sicut omnes facilè concedunt;

dunt; ita plurimi è contra abusivæ utrumq; planè denegant. Cum autem hâc ratione omni effectu, respectu contrahentium penitus destitueretur, nudaq; potius esset Solennitas & purus verborum lusus sine re, qvod utiq; contrahentes voluisse minimè putandum, ipsis calculum nostrum hâc in parte adjicere haud possumus. Sanè qvi ita dicit: Investio te de hoc feudo, idq; coram testibus legitimis dicit, omnia præterea solennia Investituræ adhibet, non potest non aliud velle qvam nudam solennitatem sine effectu. Ne autem id solis rationibus contra leges adstruere videamur, militat pro nobis textus 2. F. 8. §. Rei autem. Ubi Vasallus simul ac investitus est, à qvolibet possidente, tanqvam Dominus vindicare potest. Qvi textus utiq; Dominium aliqvod præsupponit, cum ex solâ obligatione nulla detur rei vindicatio §. Omnium autem actionum J. d. Act. adde 2. F. 88. Qvi ambo textus expresse probant, Dominium sine possessione acqviri optimè posse. Acqvirit itaq; Vasallus ex Investitura abusiva, qvamvis non possessionem, utile tamen Dominium. Qvoad possessionem autem, qvamvis ipsam Vasallo denegent, præclaros tamē alios effectus leges feudales ipsi tribuunt. Cogitur enim Dominus ipsum si facultatem tradendi habeat, mittere in vacuam possessionem nec præstando interesse liberatur 2. F. 26. §. si facta. Ipse præterea Vasallus vacuam posſionem nemine resistente propria authoritate, ingredi potest; cum intelligatur tacitam fuisse Voluntatem Domini abusivè aliqvem investientis, qvod eundem etiam voluerit feudi possessorem. Id qvod approbat qvoq; Jus feud. Sax. cap. 57. vers. Unterwindet sich aber auch der dem das Gedinge oder Anwartung am Guthe zuvor geliehen wahr/ eher denn der Herr/ er verleuert damit nichts &c. junct. ib. Gloss. lit. d. & Gloss. LehnR. c. 10. sup. verb. Wenn sich aber der Herr wegerte lit. e. cum similibus, referente id Dno Schulz. l. cit. c. 9. n. 9. 10. 11. &c. Vide plura ap. Dn. D. Svevum l. cit. assert. 4.

XII. His ita præliminariter qvasi perspectis, ad materiam ipsam Disputationis nostræ progredimur. Dicitur autem Expectativa ita ab effectu conditionis, cujus existentia est expectanda. Hinc germanicè dicitur Die Anwartung/ LehenR. c. 55. vers. ult. Ein Geding/ LehnR. c. 7. & 57. & passim à DD. Ein Expectantz / Le-

hens-

hens Expectantz/ Anwartschafft / Anwartung auff eines andern Lehen/außgeberthen Lehen. Ein Gnaden-Lehn/ qvoniam utplurimū bene meritis à Principibus conceditur. Vocatur item Investitura in casum mortis, caducitas succesſionis, ſive ſucceſſio caducitatis ein Angefäll it. Superinfeudatio, qvod alteri alterum Vaſallum qvaſi ſuperaddat,& ſuperinfeudet Dominus; & qvæ aliæ ab Autoribus paſſim recenſentur denominationes. Struv. cap. 7. aph. 4. ibi in Exeg. Schnob. Diſp.feud.5.th.27. Beierus ad h.l. Svevus cit. diſp.aſſert.9. Vultej.1.F.7. n.65.&c.

XIII. Definitur Struvio in genere Expectativa cit. loc. qvod ſit jus ſuccedendi in feudum à Domino ſub conditione, ſi ad ipſum redierit, etiam ſine conſenſu Vaſalli poſſidentis, promiſſum. Qvæ definitio per omnia huic noſtræ,de qvâ in Specie in noſtrâ hac Diſputatione agimus, Expectativæ commodiſſimè applicari poteſt, unico addito modo certo, ut ſit: Jus ſuccedendi in feudum à Domino ſub conditione ſi per mortem Vaſalli ſine legitimis ſucceſſoribus decedentis ad ipſum redierit, etiam ſine conſenſu Vaſalli poſſidentis, promiſſum. Qvæ additio,qvid operetur,infra videbimus.

XIV. Et rectè qvidem dicitur Jus ſuccedendi promiſſum, qvia & promisſio potius eſt de inveſtiendo qvam ipſa Inveſtitura. Qvod etiam vult Roſenth. qvando cap.6 concl.7. n. 4. & 5. *Ille*, inqvit, *abuſivè vocat Inveſtituram, qvæ revera non eſt, ſed ſaltem promisſio de inveſtiendo. Promisſio autem de infeudando, non ſtatim eſt Inveſtitura*; qvippe qvâ vel acqviritur feudum plenariè una cum poſſeſſione, vel ejus tamen utile Dominium, qvod ſanè de hac noſtra promisſione dici haud poteſt; cum & poſſeſſio & utile Dominium penes Vaſallum priſtinum adhuc maneat. Qvapropter nec Dominus qvoq; alterum in poſſeſſionem mittere poteſt, niſi cum conſenſu poſſeſſoris 1. F. 3. nec ſolennia inſuper in Inveſtiturâ aliàs adhiberi ſolita, nec pares etiam de neceſſitate reqviruntur, Roſenth. cap. 6. concl. 6. & ibi gl. Sed ſufficit inſtrumentum vel literæ manu ſigillovè Domini corroboratæ germ. Die Angefälls Verſchreibung it. Expectantz-Schein; per qvas etiam non vero breve teſtatum durch einen Lehen-Brieff oder Muthzeddel in Cancellariis Principum expediri ſolet, tali fermè formula: Wir N. N. bekennen und thun kund/

daß wir Unsern lieben Getreuen N. N. auß sondern Gnaden/damit wir ihm geneigt sind/und in Ansehung seiner unterthänigen getreuen und nützlichen Dienste/ die Er Unß bißher vielfältig bewiesen / und Unß (und unsern Erben) forthin wohlthun soll und will/ gnädiglich zugesagt und bewilliget/sagen zu und bewilligen auch hiermit und in Krafft dieses Brieffs vor Unß und Unsere Erben ihn mit den Dorff N. welches unser auch lieber Getreuer N. N. von Unß zu Lehen tragen/so bald daßelbe Unß/ alß den rechten Lehn-Herrn wiederum heimfallen möchte/(ita generaliter concipitur Expectativa,specialiter sic : So fern gemelter N. N. ohne Lehns-Erben versterben / und also dasselbe Unß/ alß den rechten Lehns-Herrn wiederum heimfallen möchte) gnädiglich zu beleihen und zu begaben / welches Er auch alßdann von Unß zur Mann-Lehen empfangen / bemannen und bedienen/auch derowegen Lehnspflicht thun soll / Immassen benanter N N. und seine Vorfohren allwege vorhin gethan / und sich laut der alten Lehen-Briefe zu thun gebühret / treulich sonder Gefehrde/zu Uhrkund &c. Schulz. dict. c. 9. n. 47. Ex qvâ formulâ facilè constat, investituram demum post conditionem existentem petendam esse; ex verb. Er auch alßdann von Unß zur Mann-Lehn empfahen/it. ihn mit den Dorff zu belehnen &c. In casu autem qvo intervenit simul Investitura abusiva puto taliter qvaliter, qvamvis non ut Expectativam, sed tamen ut Expectativam Investitura abusiva corroboratam, Investituram adhuc dici posse, qvia & tunc effectus qvoqve conditione existente capit abusivæ Investituræ. Qvo collimare videtur Rosenth. cit. concl.6.n.4. ubi dicit: *His jam collectis post inveni Hartm. Pist. id ante me scripsisse q. jur. lib. 2.p.2. q.30. n.4. & multis seqq. ubi præcipuè agit, si alicui feudum viventis in casum mortis sine parium præsentia promissum sit, promissionem illam subsistere; Qvod admitto, nisi per abusivam Investituram sine parium præsentia hoc promisisset.* Qvem casum intelligi qvoqve puto qvando in Tit.26.F.2. & alibi Expectativa INVESTITURA dicitur. Posset etiam, ut ultimo loco hoc addam, Investitura dici conjunctim sumtis vocabulis Expectativæ & Investituræ, ita ut non simpliciter dicatur Investitura, (nec enim ad ullam Investiturarum speciem, & hoc modo, referri potest,) sed Expectativa Investitura, hoc est, qvæ in alterius feudum expectatur, conditione, sub qvâ promissa, existente perficienda;

cienda; Eine Anwartende Investitur; sicut & germ. dicitur Ein Anwarths-Lehn/ ob eam rationem qvod expectetur.

XV. Reqvisitum Expectativæ est, ut fiat sub conditione, si feudum revertatur ad Dominum, purè enim facta talis Investitura non valet 1. F. 9. 2. F. 35. nisi Vasallus feudum possidens huic Investituræ consenserit Schrad. part. 3. c. 2. n. 19. Bocer. c. 5. n. 15. qvamvis & eo modo in simultaneam potiùs degeneret Investituram, qvam amplius expectativa nominanda ut sit, vid. Dn. Struv. cap. 7. aph. 5. in Exeg. n. 2. Adeo autem hanc sententiam, qvod nim. purè facta Expectativa non valeat, veram esse asserit idem Struv. l. cit. n. 5. in Exeg. *ut etiamsi possessor sine liberis decesserit, non tamen Investitura purè facta robur accipiat, nec Dominus inde obligetur: qvia qvod initio non valet, non potest tractu temporis convalescere* l. 29. de R. J. *Et qvæ ab initio inutilis fuit institutio ex postfacto convalescere non potest* l. 110. eod. Excipiunt qvidem à Vultejo 1. F. 5. n. 13. citati Bald. & Alvarot. duos casus, (1.) Si investitura facta sit stipulatione interveniente. (2.) Si investitus Vasallus novus possessionem feudi nactus fuerit. Verùm Respondetur (1.) ex ll. citt. d. R. J. & deinde cum Vultej. cit. l. Tolli ita differentiam inter purè & sub conditione factam Investituram, qvæ tamen accuratè distingvitur, cit. cap. 35. Feud. lib. 2.

XVI. Promissionem hanc feudi alieni, cumprimis eam, qvæ in casum mortis certi Vasalli possessoris concipitur planè illicitam, iniqvam & injustam qvidam esse statuunt, qvos referunt Struv. c. 7. aph. 5. ib. in Exeg. n. 3. Carpzov. disp. cit. 6. posit. 36. Schulz. cap. 9. n. 46. in f. & Bocer. c. 5. n. 15. seqq. Argumenta autem ipsorum sunt (1.) qvod Jure Civ. prohibitum sit pacisci de successione & hereditate viventis l. f. C. de Pact. (2.) Qvod inducat captationem mortis alienæ, & taliter investitus desideret mortem proximi; cujusmodi pactiones odiosæ & plenæ tristissimi & periculosi eventus ac contra bonos mores esse dicantur Jure Civ. cit. l. ult. Hinc Vultej. 1. F. 7. n. 65. argumentatur: *Pactum, qvod alterius mortis captandæ votum & occasionem præbet, est contra bonos mores, adeoq; illicitum: Ejusmodi est pactum, qvod fit in Investiturâ factâ sub conditione, si Vasallus decesserit. Est igitur contra bonos mores adeoq; illicitum.* Maj. probat ex cit. l. ult. Min. ex corruptâ hominum naturâ inordinatoq; sui ipsius amore desumit. (3) Adducunt Jus Can. ut-

pote qvo ejusmodi concesſiones præbendarum rejiciantur c. 2. d. concess. præb. & c. 2. 3. eod. in 6. Verùm R. ad primum: Diſputari ex diverſis principiis. Deinde planè diverſus à noſtro ibi proponitur caſus; cum de alienis rebus ibi fiat diſpoſitio, qvod teſtantur ultima legis verba: *Cum in alienis rebus contra Domini voluntatem* &c. in noſtro autem caſu *Dominus non de rebus alienis ſtatuat, aut qvæ posſidentis propriæ ſunt, qvâ ratione aliàs Jur. Civ. talia pacta qvaſi votum captandæ mortis* (alterius) *inducentia improbantur, ſed de ſuis rebus qvondam ſcil. ad ſe reverſuris. Spem verò futuræ actionis vel rei, ſibi competituræ transferri poſſe non immeritò placuit* l. 3. C. d. donat. Dn. D. Svevus cit. Diſp. aſſert. 3. Schrad. part. 3. cap. 2. n. 17. in f. Deniqve *feudum non eſt hereditatis pars; de feudo ergò paciſcentes de hereditate pepigiſſe non dicendi* Beier. ad Schnob. Diſp. 5. th. 27. Ad (II.) facilè reſponderi poteſt: Fit enim hoc non per ſe, ſed per accidens; & ſi propter abuſum alicujus rei verus ejus uſus tollendus eſſet, certè multa, qvæ aliàs maximum in vita communi uſum præbent, è medio eſſent tollenda, nec ultima teſtatio valeret, nec donatio mortis causâ; qvia & hæ pactiones ex accidenti occaſionem mortis alterius captandæ ſecum ducunt, Et, *qvid eſt in uſu hominum bono ac licito, unde non posſit etiam pernicies irrogari*, inqvit Auguſtin. c. 8. fin. in q. 5. XXIII. Certè ſolem ipſum è mundo tollere neceſſe habent tales ſcrupuloſi nimis, ne & inde occaſionem iterum ſumant homines, qvod olim Ethnicos feciſſe conſtat, adorandi eum. Argumentum Vulteji, præterqvam qvod alii multi ipſi ſatisfaciant DD. ipſe in fin. cit. n. refellit h. m. *Etſi verò hic etiam deſiderium mortis Vaſalli ſubſit* (per accidens) *non eſt tamen metuendum, ut is, qvi ſub conditione illâ inveſtitus eſt mortem Vaſalli ſit acceleraturus, qvod periculum Juſtin. in dict. l. fin. cavere volüiſſe videtur, ſiqvidem exiſtimarem, inveſtitum ſub conditione illa jure ſuo omninò privandum, ſi mors Vaſalli ipſius facto aut culpâ acceleraretur:* (adde qvod hoc ob minimam etiam ſuſpicionem inſidiarum Vaſallo ſtructarum fieri posſit. Beier. ad Schnob. cit. l.) *Et vero tanto minus id periculum hoc caſu metuendum eſt, qvoniam inveſtitus ex conventione certus eſt, qvod feudum in caſum mortis Vaſalli obventurum ſit ipſi vel heredibus, qvod non eſt in eo, qvi habet ſpem ſucceſſionis in hæreditate, utpote qvæ facto ejus, cujus bona ſunt, facillimè auferri poſſunt.* Qvod etiam mutatis mutandis & cæte-

cæteris paribus ad argumentum (III.) ex Jure Can. petitum responderi potest; præterqvam qvod Juris Can. huc non spectet ordinatio, qvod agat de beneficiis Ecclesiasticis; qvæ sanctè citra omnem occasionem mortis captandæ acqvirenda esse statuit hoc Jus. Struv. l. cit. n. 4. in Exeg. in f. Cum itaqve hujusmodi feudi promissio neqve per se, qvod supra probatum; neqve moribus, qvod itidem citati txx. J. F. demonstrârunt; neqve Jure Civ. qvod probant l.25. & 38 ff. de usufr. talem de usufructu dispositionem permittentes; neqve Jure Can. qvod jam dictum; neqve feudali Saxon. illicita sit, confirmante id cap. 5. Lehnr. Zweyen Mannen mag der Herr ein Guth leihen/ also daß einer die Gewehr daran habe / der ander das Geding / also / ob dieser / so die Gewehr hätte/ ohne Lehns-Erben stürbe / daß der ander sein Geding daran behielte/ & cap. 57. Leihet ein Herr Frauen oder Mannen ein Geding am Guthe/ das eines andern ist/ stürbt denn dieser/ der es besitzt/ und in Gewehr hat/ so ist die Gewehr des Guthes erstorben (mit samt dem Guthe) an dem/ dem das Geding geliehen war/ it. Novell. Illustriss. Elect. Sax. August. part. 2. Const. 45.; nec prætereà ex ullo Juris naturæ præscripto deduci possit iniqvitas talis Expectativæ, & nos licitam, æqvam ac justam eam esse asserimus, firmiterqve statuimus; modo non, ut suprà monitum est, purè fiat, sed sub prædicta conditione.

XVII. Ex hâc autem conditione resultat ipsius Expectativæ commoda satis divisio, qvâ alia dici potest generalis, alia specialis: Generalis, qvando de incerto, qvod primum omnium aperietur, feudo Vasallo facta est promissio; & dicitur Jure Feud. Sax. c.7. Ein Irrlehn/ ein irre und ungewiß Geding &c. c. 55. Anwartung an eines unbekanten Mannes Guth; Specialis: qvando respectu certi & nominati feudi Vasallo fit promissio: & vocatur dict. c.7. ein benant Geding/ & c.55. Anwartung an eines benanten Mannes Guth. Huc referri etiam potest, & qvidem ad generalem, qvando qvocunqve modo; & ad specialem, qvando sub certo modo, puta per mortem vel feloniam si aperietur Vasallo de Successione à Domino fit promissio, qvæ ultima sub modo mortis Vasalli sine liberis hujus loci est.

XIIX. Nec vero effectu suo hæc nostra destituitur divisio.

Primò enim ſi in genere, qvodcunqve primùm ex omnibus aperietur, alicui promiſſum ſit feudum, teneri Dominum ſtare illi promisſioni, ex Jure non tantùm Feud. communi, verùm etiam Saxonico probari aſſerit Vultej. 1. F. 7. n. 67. & citat in ſuam ſententiam Piſt. q. 25 n. 36. Fachin. 7. Controv. 28. & Roſenth. 4. F. 9. n. 4. Deinde ob ſpecialem certi ac nominati feudi promisſionem Dominus obligatur Vaſallo, vel ad tradendam rem, ſi conditio extiterit, & facultatem aliàs tunc tradendi habuerit; vel ad intereſſe: Si vel poſſeſſor feudum promiſſum ex natura & pacto feudi, ignorante hoc cui promiſſum, alienaverit; vel Dominus ipſe alienari permiſerit; vel exiſtente qvidem conditione, ante traditionem tamen alium in poſſesſionem miſerit; vel etiam e. gr. fundum Tuſculanum, poſt mortem Titii Vaſalli aperiendum & devolvendum alicui promiſerit, (ut ſi dixiſſet: *poſt mortem Titii feudum mihi aperietur, qvod tibi promitto:*) poſteà autem appareat, ſupereſſe adhuc alios maſculos, hujus Feudi poſt Titium ex primâ Inveſtiturâ capaces, vel id eſſe fœmineum, ille autem cui promiſſum erat hoc ignoraverit, &c. Roſenth. c. 6. concl. 9, & 18. & qvi alii caſus circa hanc materiam emergere poſſunt, qvibus Dominus ipſe obſtaculo eſt, qvo minus is, cui feudum promiſit, illud conſeqvi posſit.

XIX. Ex altera generalis promisſionis ſpecie, ſi ſimpliciter dixerit Dominus: *Dabo tibi qvando aperitur vel ſi aperiatur*; qvoniam tanqvam in indefinita locutione omnes caſus apertionis qvomodocunqve fiant complexus videtur, & indefinita aliàs regulariter univerſali æqvipollet, Roſenth. d. c. 6. concl. 19. num. 7. ſimpliciter qvoqve obligatur Vaſallo ad tradendum feudum, qvomodocunqve ſive per feloniam ſive per mortem ad ipſum perveniat. Circa ultimum autem diviſionis noſtræ membrum notandum: *ante omnia mentem contrahentium diligenter attendendam & porrò verba exactè inſpicienda eſſe*, Roſenth. d. n. 7. Si enim Dominus feudum ita promiſerit: *Si Titius id commiſerit*; & id is non commiſerit, ſed ob defectum agnatorum feudum ad Dominum devolutum ſit, vel etiam aliud, qvam in qvod compromiſſum erat, facinus commiſerit, fruſtrà id exigeretur; cum condi-

tio,

tio, qvæ secundum mentem contrahentium Titii possessoris personam & certum aliqvod feloniæ genus respiciebat, non extiterit; secus si dixisset: *Si per feloniam feudum istud mihi aperietur;* tunc enim qvia certa persona non denominata, feudum vero certum indigitatum est, tamdiu is, cui ita promissio facta, & heredes ejus, si tempore ipsius vitæ conditio non extiterit, ad feudum tali modo promissum jus & spem succedendi habent, usqve dum aliâ ratione v. gr. per refutationem aut casum deficientiæ ad Dominum pervenerit. Si autem nullâ certâ feloniæ determinatâ specie de certâ tamen personâ Dominus dixerit: *Si hic Titius feloniam commiserit, promitto tibi ejus feudum,* tunc qvodcunqve commiserit Titius, Dominus promissionem adimplere tenetur, mortuo autem Titio & ad heredes ejus feudo devoluto, Dominus amplius ei obstrictus non est, qvamvis maximè deinde per feloniam heredum Titii sibi apertum sit, qvia semel conditio, qvæ feloniam in certa Titii personâ reqvirebat, una cum morte ejus evanuit, amplius non extitura. Par ratio obtinet qvoqve in nostro casu, qvando Dominus feudum alicui per mortem Vasalli sine liberis sibi obventurum promittit, tunc enim si aliâ ratione v.gr. per feloniam sibi apertum sit, non tenetur promissis stare, qvamvis maximè deinde post amissum feudum sine liberis moriatur Vasallus. Contra ac sentit Vultejus 1. F.7. num.71. Rationes ejus potissimæ sunt: Qvod conditio existat, si Vasallus feudo privatus posteà sine liberis decederet; qvod facto alterius nemo prægravari debeat; primereà qvod stet per Dominum, qvo minus impleatur conditio; qvod non procederet &c. Verùm respondetur ipsi à Struv. cap.7. aph. 5. num. 8. in Exeg. & Rosenth. supra cit. l. (qvi qvidem excusationem ipsius suscepisse videtur, sed videtur, cum in toto fermè capite occupatus sit in eo refutando) Ubi inter alia, *Occurrit mihi contra hæc,* inqvit, *qvod Titii factum propterea noceat, qvia conditio sive modus in ejus personam collatus est, nec Dominus ejus implementum principaliter impedit, sed saltem in conseqventiam, cum Vasallus delinqvit, ei adimit feudum, qvo casu fallere videtur regula: cum non stat &c. præsertim ubi dolus tertii maneret ita impunitus.* Et circa finem hujus

cap.

cap. *qvod conditio voluntaria solùm specificè & non per æqvipollens implenda sit*, contra ipsum Vultejum limitantem hanc regulam, asserit. Manet igitur firma hæc nostra sententia, qvod Dominus concedens feudum, sub conditione, si Vasallus possessor, herede feudali non relicto decesserit, non simpliciter in casum cujuslibet aperturæ feudum concesisse, sed potius jus ex felonia aliisqve conditionibus sibi competens integrum servasse intelligatur. vid. Struv. loc. cit. Et hoc est, qvod supra in definitione dicturi eramus; distingvitur nempe ita, & per hoc unicum ab omnibus reliqvis, qvomodocunqve concedantur, Expectativarum speciebus, hæc ipsa nostra in casum mortis Vasalli concepta Expectativa: In cæteris conveniunt.

XX. Sed an valeat qvoqve talis Expectativa in casum mortis Vasalli filios feudi successores tempore promisionis habentis concessa, adhuc controvertitur. Negant Schrad. part. 3. cap. 2. num. 20. Vultej. 1. F. 7. num. 68. in f. Bocer. c. 5. num. 17. Affirmant Struv. loc. supr. cit. num. 10. in Exeg. Svevus assert. 9. Schulzius cap. 9. num. 53. Nos ab affirmantium parte stamus (1.) ob textuum feudall. generalitatem, inprimis 2. F. 35. ubi expresè dicitur, investituram sub tempore vel sub conditione, qvo feudum sibi aperiatur factam valere. (2.) Qvia conditio in casum deficientiæ demum operatur Dn. Svev. l. cit. (3.) Qvia usu & praxi approbata hæc nostra sententia est, ac confirmata. vid. Schulz. cit. l. & ibi allegat. Pist. lib. 2. qvæst. 25. num. 20. cujus argumenta recenset qvidem Vultejus dicto loco, sed an Fachin. satisfaciant, affirmare non audet. (4.) Qvia qvamvis multos liberos habeat Vasallus, tamen ante ipsius mortem haud dici potest, an sine herede an herede relicto diem suum obiturus sit, ob fatum, qvod nemo mortalium declinare potest; Sicut nec certò affirmare potes, qvod is, qvi eo tempore, qvo alteri in casum deficientiæ feudum ipsius promittitur, nullos liberos habet, sine illis etiam decessurus sit; cùm florentisimas familias sæpè unius anni spacio planè decrescere, imò nonnunqvam etiam penitus interire, interitui è contra proximas vires reassumere & in summas amplisimasqve familias efflorescere iterum qvotidiè videamus.

XXI. Qvod

XXI. Qvod si autem Vasallus feudi illius possessor, cujus Expectativa concessa est, tempore qvidem promissionis nullos liberos habeat, postea autem susceptis liberis ac superstitibus morietur, qværitur an tunc Expectativa adhuc valeat? Qvod qvidem, ut in casu supra assert. 19. proposito, optimè qvoq; hic decidi posse existimo ex mente & verbis contrahentium; Aut enim conditio respicit certam personam Vasalli aut non respicit: Priori casu, cum v. gr. Dominus simpliciter dixit: *Dabo tibi feudum si Vasallus ejus possessor sine legitimis successoribus decedat*: extra dubium est, qvod tunc mortuo Vasallo relictis successoribus, & ipsa Expectativa in ejus feudum concessa protinus evanescat; *Deficiente* enim *dispositionis conditione, etiam ipsa dispositio deficit*, l. 8. ff. d. peric. & commod. rei. vend. & §. pretium vers. sin autem ille. J. d. Empt. & Vend. Unde DD. dicunt, *si conditionalis dispositio affirmet, conditione cedente; ea deficiente, neget*, & è contra. Bocer. d. Invest. cap. 5. n. 19. Qvem casum intelligi qvoqve puto, qvando in Jure Feud. Sax. cap. 20. dicitur: Wenn der Sohn der nach des Vaters Tode lebet also lang / daß man seine Stimme gehören mag in den vier Wänden des Hauses / so ist er beerbet/mit seines Vaters Lehn / und hat es entführet allen denen die Geding daran hätten & cap. 72. vers. Stirbt ein Mann it. LandR. lib. 1. art. 33. vers. Wenn es lebet nach des Vaters Tode / so werden die Lehen und Geding des Herrn den wieder ledig &c. Posteriori autem casu, qvando v. gr. dixit Dominus: *Promitto tibi hoc feudum, qvandocunq; per mortem Vasalli sine heredibus ad me pervenerit*: Expectativam, qvamvis maximè relictis heredibus moriatur Vasallus, firmam tamen adhuc, qvousqve omnes liberi decesserint, manere nemo negabit; siqvidem & ipsa conditio tunc non deficit, sed in suspenso saltem relinqvitur, extitura vel post centum etiam annorum spacium, nisi interim alio modo Domino apertum sit feudum, vel ille, cui promissum, cum tota sua familia extinctus sit. Sicuti & eo casu suspenditur solum conditio, qvando Vasallus possessor feudi uxorem relinqvit prægnantem. vid. Vultej. 1. F. 7. n. 69.

XXII. Prioris tamen generis Expectativa, qvæ scil. facta est in casum mortis certi Vasalli; (alteram enim, qvæ personam

Vasalli non respicit, licet nati sint post concessam Expectativam supervivantq; Patrem liberi, tamen non infirmari aliàs ex præced. assert. patet) ex eo capite non infringitur, si ante mortem Vasallus liberos generet; (modo non Patrem supervivant,) eò qvod nihilominus fieri possit, ut Vasallus remoto illo obstaculo sine liberis moriatur, & ita conditio impleatur. *Ea enim tempus mortis Vasalli respicit, nec qvicqvum ei,* cui promissum est feudum, *officit, si qvid ante mortem Vasalli fiat, ex qvo conditio illa deficere videatur* Vult. l. cit. Dn. D. Svev. disp. cit. assert. 9. Carpz. disp. cit. pos. 38. Schulz. l. cit. n. 52. Bocer. loc. cit. Schrad. part. 3. cap. 2. n. 20. vers. Si tamen eo tempore & seqventi. Qvod & clarè decidit Jus feud. Sax. dict. cap. 20. Der Sohn der vor den Vater stirbet/der ist kein Lehns-Erbe / wenn er mit den Lehn nicht beerbet ist/darum so bricht er niemand das Geding/daß ihm an des Vaters Guth zugesaget ward &c.

XXIII. Nec ad hoc ut valeat Expectativa, consensus Vasalli possessoris, ut jam supra in definitione dictum est, reqviritur: Cum (1.) Vasallo viventi nullum detrimentum per eam inferatur, qvâ ratione utitur Feudista 1. F. 27. in f. (2.) promissio ista in casum eum, qvo ob deficientiam Domino aperietur feudum, concipiatur, ut nulla inde subesse possit præsumtio maligni consilii. (3.) nec ullum Jus in re ita conditionaliter investito tribuatur, cujus intuitu consensu ipsius Vasalli opus esset. (4.) nec de rebus Vasalli, sed Domini, aliqvando ad ipsum reversuris disponatur (5.) Textus feudales expressè id probent: 2. F. 26. §. Morib. ubi feudista, *In tali Investitura*, ait, *consensus ejus de cujus feudo sit exqviri non oportet* & cap. 35. 2. Feud. ubi habetur: *sub tempore vel conditione, qva feudum sibi aperiatur, valebit Investitura etiam sine Voluntate Vasalli facta* (6.) Jure Feud. Sax. etiam comprobetur LehnR. cap. 10. pr. Etzliche Leute sagen daß man kein Geding jemand leihen möge/man bitte denn den darum der das Guth in gewähr hat/das ist doch nicht &c. & ibi: daß man das Geding an einen Guth ohne des Willen / der das Guth in Besitz und Gewähren hat/verleihen möge. Deniq; (7.) etiam praxi ipsa confirmetur; ut videre est ex eleganti in hanc rem præjudicio in Scabinatu Lipsiensi in causa Heinrich von Berbisdorff / 1630. mens. Jun. lato,

qvod

qvod eſt ap. B. Carpz. ad. p.2. C. XLV. d. 1. Vide allegatos Autores locc. citt.

XXIV. Hæc hactenus expedita ſunt; Reſtat ut de Obligatione qvæ ex hâc promisſione oritur aliqva dicamus; qvod commodè fieri haud poteſt, niſi omnem promisſionum vim & efficaciam ſimul explicemus. Cum vero accuratisſimè, ut ego qvidem reor, hanc ipſam materiam Magnificus Dn9 Præſes, Patron9 ac Mecœnas meus æternum mihi devenerandus in ſuâ ſolenni Jenæ An. 1657. qvam habuit de VOTIS diſputatione tractaverit, ad qvam hâc in parte me refero, non admodum diffuſus ero in ea exponenda; Sufficiat ex eâdem hîc annotâſſe: qvod aliud ſit propoſitum habere aliqvid promittendi; aliud propoſitum id verbis ſimpliciter enunciare; v. gr. cum qvis dicit, Ego nunc habeo propoſitum dandi centum Cajo; aliud demum ipſa promisſio. Ex propoſito nulla oritur obligatio; Recte enim HUGO GROTIUS d. J. B. ac. P. L. II. c. II. n.2. ait: *Habet animus humanus non tantum naturalem potentiam mutandi conſilium ſed & jus*; ſicut & ex propoſito ſimpliciter enunciato nemo obligatur. Obſervare tamen debet hic talis ut verba proferat conſona menti, ne mendacium incurrat. Ex promisſione autem qvando qvis cum Voluntate hâc ſuâ dandi Cajo centum, Caji qvoq; Voluntatem concurrere facit, obligatio oritur, qvod vel vocabuli vis oſtendit. *Nam à ligando atq; vinciendo verbum obligare deducitur, præpoſitione OB augente verbi ſignificatum* Magnif. Dn. Præſes loc. cit. Illam ipſam autem obligationem aliam ex honeſtate tantùm, qvæ fidem dictis nos addere jubet; aliam ex Juſtitiæ qvoqve regula, qvæ ſuum cuiq; tribui vult, Moraliſtæ deducunt; ita ut ille qvidem qvi ita pollicitus eſt: *Ego propoſitum habeo dandi Tibi centum, ac peto à Te ut mihi credas*; qvia ſaltem fidem ſibi haberi ab altero petiit nihil juris vero adhuc in alium tranſtulit, ad implendam fidem cogi Jure naturæ non poſſit, interim tamen ex honeſtate morali, ne perfidus audiat, ut dictis ſuis facta conformet, obſtrictus ſit. Quare rectius eam tanqvam minus plenam amplisſimus Dn. Struvius ex numero obligationũ propriè dictarum aufert, Syntagm. Jurispr. Exerc. VI th. XI. Qvi autem verè promiſit e. gr. qvando dixit. Ego promitto tibi centum, ſi acceptaverit alter hanc promisſionem, (neceſſarium

enim & naturale reqvisitum obligationis acceptatio est) verè qvoq; & efficaciter, & secundum Moralistas ex Justitiæ regula se obligavit, ita ut si nolit, ad implendam promissionem cogi Jure naturæ scil. (ex JureCiv. enim neminem ad hæc talia cogi potuisse olim, mox in thesi seqventi audiemus) Cum enim Justitia unicuiq; suum tribui velit; per acceptationem autem aliqvid ad acceptantem transiisse ex ipsa naturâ vocabuli pateat; non potest non seqvi promittentem Voluntatem suam invito promissario amplius mutare haud posse; nisi alterius Jus lædere & ita manifestissimam Injustitiæ notam incurrere velit. Qvod ipsum latius HUGO GROTIUS l. cit. n. 14. exemplo vel ab ipso DEO petito probat ibi: *Ejus qvod dicimus insigne nobis argumentum præbent divina oracula, qvæ nos docent DEum ipsum, qvi nulla constituta lege obstringi potest, contra naturam suam facturum nisi promissa præstaret.* Nehem. IX. 8. Hebr. VI. 18. & X. 13. 1. Cor. 1. 19; X. 13. 1. Thess. V. 24. II. Thess. III. 3; II. Tim. II. 13. *Unde seqvitur, ut promissa præstentur venire ex natura immutabilis Justitiæ, qvæ DEO & omnib. his qvi ratione utuntur, suo modo communis est.*

XXV. Fundamento itaq; hoc posito ex omni promissione accceptatâ obligationem naturalem oriri, porro tenendum est, Non vero continuo obligationem illam naturalem ad obligationem & actionem in foro Juris Romani proficere. Verba sunt supra laudati Magnif. Dni Præsidis in cit. solenni d. VOTIS disp. th. 10. Facit huc l. 7. §. 4. ff. d. pact. & l. 10. d. V. S. Hinc divisio qvoqve illa orta est, qvâ obligatio in naturalem & Civilem dispescitur; ita ut sit obligatio naturalis secundum Struv. cit. loc. qva, *absolute & in genere*, est vinculum s. nexus Juris naturalis s. gentium ad aliqvid præstandum isto Jure adstringens l. 59. d. condict. indeb. l. 95. §. 4 d. solut. l. 41. l. 59. verb. *naturale vinculum* l. 60. l. 64. d. condict. indeb. l. 1. § 17. ad L. Falc. Civilis, qvæ hunc naturalem approbat & confirmat §. 1. d. fidejuss. l. 8. §. 3. l. 16. §. 3. ff. eod. l. 1. d. novat. pr. J. d. Obl. verb. &c. Hæc itaq; præter naturale vinculum etiam necessitate Juris Civ. nos adstringit; illa solo naturalis æqvitatis Vinculo sustinetur. l. 95. §. 4. d. solut. Non autem exinde concludi debet, ac si licitum sit Jure Civ. alteram fallere, qvia scil. multis natura lib. obligatt. actionem non concedat; cum

Jus

Jus Civ. non tollat planè obligationem naturalem, sed saltem in foro suo ipsi ob certas rationes non adsistat. *Existimaverunt enim legislatores Romani, qvod facile cives labi ac varia dubia ac lites possent oriri, si non certo modo statuto conventionib. qvælibet promissiones firmam obligandi vim haberent: statuto vero modô, existo servato de vera mente, certa Voluntate & consensu contrahentium posset melius atq; certius constare. Et ideo placuit, ut JureCiv. Rom. in Rep. Romana non omnes conventiones efficaciter obligarent.* Struv. cit. loc. th. 7. Interim utiq; ex naturali qvoq; obligatione per se nascitur actio, qvamvis non civilis, tamen qvæ Jure Gentium fuit usitata, sine ulla scilicet forma aut solennitate, asserente id Wesenb. ad ff. lib. 11. n. 9. Qvod etiam Struvius velle videtur cum in definitione naturalis obligationis addit verba: isto Jure adstringens. Hinc DD. secundum jam citatum Wesenb. regulam in l. 1. l. 7. §. 1. ff. d. pact. l. 10. & 13. C. eod. constituunt: *Ex pacto, jure naturali sive gentium nasci obligationem naturalem qvæ illo Jure sit efficax*; efficax autem esse aut dici haud potest, si ad exigendum & excipiendum suo modo non proficiat.

XXVI. Plura qvidem hac de re subtiliter possent disputari adhuc, modus tamen aliqvis est adhibendus, maximè cùm hæ Juris Vet. subtilitates amplius non sint in usu Wesenb. loc. cit. Hodiernis enim morib. ex qvovis pacto licito seriò inito actionem dari cuivis est manifestum Vinnius ad §. seqvens divisio J. de Oblig. n. 1. Struv. l. cit. th. 17. Unde parum qvoad effectum nunc refert, an stipulationem ut talem, vel ut pactum nudum valere velis. Hahn. ad Wesenb. cit. loc. Adducuntur hanc in partem à DD. primo txx. Jur. Can. c. 1. & 3. d. pact. Can. Juramenti q. 5. XXII. can. puellæ q. 1. XX. Deinde Jur. Sax. LandR. lib. 1. art. 7. pr. ubi habetur: Wer icht borget/entleihet oder gelobet/ der soll es gelten/und was er thut das soll er stet halten. Tertio qvoq; adducitur speciale statutum Wirtemberg. ex Jur. tam Vet. qvam renovato Alt-LandR. part. 2. tit. welcher bedechtl. zusaget p. 222. Erneuert LandR. p. 2. tit. 33. p. 311. qvo expresse cautum est, ut non minus nuda pacta valeant qvam contractus. Harpprecht. ad J. d. Oblig. n. 8. & 9. Schulz. Syn. Instit. d. Except. Struv. cit. l. &c. Nec iniqvi qvid aut injustitiæ etiam hi hodierni mores fovent:

cum hæc pacta naturaliter & ex æqvo & bono, uti jam probatum, obligent; ut adeo ille qvi ea non servare præsumeret, contra naturalem æqvitatem Conscientiam & officium Viri boni faceret. Qvapropter D. Paulus eos in illis numerat qvi capitaliter delinqvunt ad Rom. c. 1. v. 31. Et gl. Jur. Can. in c. 1. d. pact. mortaliter eos peccare asserit.

XXVII. His ita generaliter cognitis, ex Expectativâ concessâ alteri in casum mortis, promittentem, (promissarium enim tantum ad gratitudinem obligatione illa naturali qvæ minus plena à DD. vocatur, teneri, nemo facile negabit) obligari civiliter, actionemqve inde contra ipsum dari civilem asserimus.

XXVIII. Diximus promittentem obligari civiliter: ubi notandum, qvod per voculam civiliter hîc non eam intendamus civilem obligationem qvæ ex Jure Civ. Romano solennitates suas accepit, verum eam qvæ ex consvetudinibus feudalibus robur suum habet; propterea autem diximus civilem, qvia vim legis Civilis ipsæ hæ consvetudines jam obtinent & ex iis promittens obligatur implere promissionem de alterius feudo alteri in casum mortis factam, ut patet ex multis supra citatis texx: feud. Præterea idem qvoqve hodiernis moribus hæc operatur obligatio in foro Civili ac olim civilis in foro Romano. An vero præcisè ad feudum promissum tradendum, si facultatem aliàs tradendi habeat, ex hâc promissione obligetur Dominus, an verò præstatione τῦ interesse liberetur, multi adhuc dubitant. Nos, qvicqvid alii in contrarium asserant, facimus hic cum Struvio Syntagm. Jur. Feud. cap. VII. aph. VII. ibi in Exeg. n. 1. ubi, postqvam Autores aliqvot pro & contra simpliciter qvæstionem vel negantes vel affirmantes adduxit, tandem concludit: *Hæc doctrina non videtur simpliciter admittenda, sed attendenda natura conventionis, qvâ feudum promittitur: secundum qvam naturam utiq; obligatus erit Dominus: e. gr. si per donationem feudum promiserit, ad præcise tradendum tenetur* §. 2. J. d. donat. l. 35. §. ult. C. eod. N. 162. c. 1. *Similiter obligatur, si emtio venditio intercesserit* §. 1. de emt. vendit. d. §. 2. d. donat. l. 50. d. act. emt. l. 6. C. d. rele. vendit. &c. Obligatur itaqve Dominus ad feudum conditione existente præcisè tradendum, ubi conventionis natura hoc postulat, & illa alias, uti

dictum

dictum, tradendi facultatem habeat; præstatione interesse se liberaturus, si conventionis conditio permiserit.

XXIX. Actionem qvod concernit, eodem modo, qvo obligatio, dicitur civilis; & qvidem in specie, qvia non res sed persona obligata est, personalis. Ubi notandum, qvod omnes actiones circa feuda, qvæ competunt, qvantumvis, maximè qvoad nomen, ex Jure Civ. descendere videantur, e. gr. qvando hæc nostra actio dicitur personalis; nihilominus tamen institutæ ad feudum vel ratione feudi, tanqvam ad rem feudalem feudales efficiantur, naturamqve conditionem & qvalitatem feudalem sortiantur; Namqve *clari Juris est, qvod regulariter omnes actiones etiam personales sortiantur naturam, conditionem & qvalitatem illius rei, pro qva re illæ actiones competunt & instituuntur*, Schrad. part.10. Sect.5. n.54. & 55. Si autem specialius adhuc etiam ex natura Conventionis qvâ feudum promissum est, actionem denominare velis, ita ut, si stipulatio intercesserit, sit actio ex stipulatu, si emtio venditio, actio ex empto &c. minimè errabis; cum & omnes actiones secundum eundem Schrad. l.cit. num.68. ex contractu aut conventione descendentes in naturam & proprietatem præcedentis contractus aut conventionis abeant. Interim & his omnibus etiam casibus vel saltem & inprimis in promissione vel obligatione, cum in aliud speciale conventionis nomen non transiverit, condictione ex moribus seu lege feudali rectè agi posse verissimè asserit Rosenthal. cap.XII. concl.XI. ubi totam hanc actionum feudalium materiam ex professo latissimè explicat & exponit.

XXX. Ultimo loco adhuc addendum; qvod hæc obligatio ad heredes utrinqve activè & passivè sit transitoria; distinctione tamen adhibitâ qvoad Successores Domini, inter Laicos & Clericos: qvorum illos ad antecessorum suorum promissum adimplendum cæteris paribus obstrictos; hos, exceptis excipiendis ab eodem adimplendo immunes asserimus. Sicuti qvoqve heredes respectu promissarii pro substrata materia intelligimus.

XXXI. Distinctionem inter Laicum & Clericum à nobis factam probant expressi textus feudales, 1. F. 3. & 9. II. F. 26. §. Morib. Circa Laicum autem ulterius distingvunt DD. ita ut succedat aut jure proprio, aut hereditario. *Hereditario jure succedit, qvi defun-*

defuncto succedit, ita ut causam successionis habeat à defuncto: vel qr: ipsi defuncto proximè in jus ab ipso, sive secundum legem sive secundum dispositionem hominis, sibi relictum succedit. Struv. S.J.F. cap.7. aph.9. in Exeg. num.1. Et hic talis sive immediatè sive mediatè, sive in rebus allodialibus sive feudalibus hereditariis succedat, ex conventione & promissione antecessoris sui efficaciter obligatur, ut rectè asserit Struv. l.c. Qvod procedit qvoqve licet promittens heredum non fecerit mentionem. Idem enim est an dixerit: Si mihi; an, si Nobis apertum fuerit; qvia vox hæc Mihi restrictiva ad personam promittentis haud erit Rosenth. cap.VI. concl. 15. n. 2. nisi expresse dixerit Dominus: Si me vivo feudum aperiatur, Wo es sich bey meinem Leben verledigen wird: Tunc enim heres ipsius tanqvam conditione non impleta & ipsam promissionem implere non tenetur. Ac licet Jus Sax. feud. contrarium disponat: c.5. vers. Sonst ist am Geding keine Folge/ c.XI. ibi: Welch Guth ein Mann in seinen Gewehren nicht hat ꝛc. c. 26. Es ist aber keine Folge daran/ c.57. Stirbt auch ein Herr. & c.59. vers. Alle Lehn ohne Gewehr die haben keine Folge; usu tamen non solum non receptum, ut & sæpiùs secundum Jus commune judicatum est; verùm etiam Elector Sax. ab eo tanqvam duriore recessit. part.2. Const.45. ibi: Daß dieses Falls nach gemeinen beschriebenen LehnR. hinführo sol gesprochen werden. Und nemlich/ weñ ein LehnHerr weltl. Standes/ iemand ein Angefäll verschreibt/ ob gleich seiner Erben darin nicht gedacht/ daß dennoch dieselben/ wo sich der Fall folgends zutrüge/ solche Verschreibung/ so weit die Vergleichung geschehen/ Inhalt des Buchstabens zu halten schuldig seyn. Vid. Schulz. Syn. J. F. c.9. num.59.

XXXII. Proprio Jure succedere dicitur, *qvi causam succedendi non habet ab eo, cui succedit: vel qvi non succedit in Jus ab Antecessore sibi relictum, sed aliunde illud acqvirit v.gr. per Electionem aut successionem ex pacto & providentia.* Struv. loc. cit. Hinc talis non tenetur factum antecessoris sui præstare; nisi sit filius: ille enim, qvia nec repudiare potest hereditatem retento beneficio, sed aut hereditarium debitum solvere aut simul beneficium repudiare tenetur II. F. 45. utiq; & promissum, qvod hoc qvoq; certo modo inter debita hereditaria referri potest, rectius servabit; maximè cum & ma-

& majori vinculo patri sit adstrictus qvam qvidem agnatus, qvi non habet jus sangvinis ab eo, cui succedit, sicut filius omne id, per qvod succedit à Patre, habet; ut æqvum inde omninò sit ipsum Patris promissiones servare, rectè id monente Struv. cit. l. n. 14. Simili qvoq; modo agnatus, si simul heres in allodialibus defuncto existat, ob id, qvod heres est, ad implendam conventionem ipsius obligatus erit. Sicuti nec ille, qvi defuncti pactiones, ante susceptam administrationem confirmavit, aut pacto successorio ei immediatè succesſit ab adimpletione hujus promissionis se liberum præstabit. Plures restrictiones vid. ap. DD. dictis ll. inprimis Schrad. part. III. cap. 2. n. 24. 25. seqq.

XXXIII. Hic qvoad personam Imperatoris, an scil. & ille Epectativam alteri in casum mortis à Prædecessore concessam ratam habere debeat? nimium est, qvantum se torqveant passim DD. aliis ob regulæ generalitatem, qva nemo per Electionem succedentium promissiones defuncti ratas habere cogitur, id negantibus; Schrad. loc. cit. n. 25. Rosenth. cap. VI. concl. 17. n. 2. Vultej. 1. F. X. n. 23. Schnob. disp. f. V. th. 28. &c. aliis ideò, qvod non ratione personæ, sed Imperii obligetur, Imperium autem, sublatâ licet Imperatoris personâ, salvum tamen semper maneat, simpliciter affirmantibus Treutl. Vol. 1. disp. 6. th. 7. lit. b. ff. & à Schradero part. 4. c. 1. n. 21. citatus Bald. l. 1. n. 3. ff. d. Const. Prin. Hinc Hugo Grot. l. 11. d. J. B. ac P. c. 14. n. 11. generaliter qvoq; asserit: *Omnes successores regni electitios qvà tales ἀμέσως qvidem h. e. directè non obligari, qvia jus non accipiunt ab eo, qvi proximè decesſit, sed à populo; sed tamen ἐμμέσως i. e. per interpositam Civitatem obligari.* Mihi hæc qvæstio uti non simpliciter neganda, ita nec simpliciter qvoq; asserenda videtur, sed distinctio adhibenda, utrum intuitu Imperii, & ex utilitate ejus concessio facta sit nec ne. Imò adhuc præjudicialis qvæstio enodanda prius est, Num Imperator jus concedendi Expectativas habeat? qvod de feudis majoris momenti vix affirmari potest. Optimè tota hæc res ex Capitulationibus Imperatt. decidi potest: Et qvidem primo Capitulationi Caroli V. additum legimus: *Imperii bona qvæ fortè vacabunt, nemini conferat, sed ad publicum patrimonium referat.* Sleid. lib. 1. de Stat. Relig. p. m. 29. Deinde in Capitulatione Ferdinandi III. cap. XXXII. leguntur hæc ver-

da: Wenn auch Lehen dem Reich und Uns bey Zeit unserer Regierung eröffnet und lediglich heimfallen werden/ so etwas merckliches ertragen/ als Fürstenthumb/Graffschafften/Herrschafften / Städt und dergleichen / die sollen und wollen Wir ferner niemand leihen/ auch niemand einige Expectanz/oder Anwartung darauf geben/sondern zu Unterhaltung 2c. Qvæ omnia in art. XXX. ultimæ Capitulationis hodierni Imperatoris Leopoldi II. qvem Deus Imperio diu conservare velit, cum additamento repetita sunt hunc in modum: Wenn auch Lehen dem Reich und Uns bey Zeit unserer Regierung durch Todsfall oder Verwürckung eröffnet und lediglich heimfallen werden/so etwas merckliches ertragen/als Fürstenthum/Graffschafften / Städt und dergleichen / die sollen und wollen Wir ohne Vorwissen der 7. Churfürsten ferner niemand leihen / auch niemanden einige Expectanz oder Anwartung darauf geben/sondern zu Unterhaltung des Reichs Unser und Unser nachkommender König und Käyser behalten / einziehen und incorporiren/ doch Uns von wegen Unserer Erblanden nnd sonst männiglich an seinen Rechten und Freyheiten unschädlich. Sollen auch die Lehen Brieff und Expectanz über des H. Reichs angehörige Lehen / welche bey einer andern als Unserer Reichs Canzeley und ohne Vorwissen der Herrn Churfürsten ins künfftige ertheilet uud ausgefertiget werden möchten / gantz ungültig seyn. Unde & olim Rudolphum II. Philippo II. Hisp. Regi Vicariatum Visentii ab ipso petenti, *inconsultis Principibus Imperii id ritè peragi non posse*, respondisse refert Arumæus Disc. ad A.B. 4. p. m. 223. Ex qvibus omnibus cum facilè constet, qvousqve potestas Imperatt. hodiernis moribus circa hæc talia se extendat, neminem latere amplius posse existimo, qvousqve & eorum inde promissio valitura sit.

XXXIV. Hæc de successore Laico dicta sufficiant. Clericus promittit aut de rebus propriis aut de rebus Ecclesiæ. Priori modo per omnia Laico comparatur per ea, qvæ tradunt Vultej. l. cit. n. 25. Rosenth. l. cit. concl. 15. n. 7. & ibi gl. f. Schrad. l. cit. n. 33. Posteriori a. casu successor Clerici promissionem de caducitate feudi in bonis Ecclesiæ adimplere non tenetur per textus expressos 1. F. 3. 9. 25. & 2. F. 26. §. morib. Nisi (1) aut Consensu Capituli facta sit; qvia tunc Capitulum, qvod non moritur, se obligâsse simul dicendum est. Aut (2) in-

(2) inductus sit promissarius in possessioné feudi promissi cum consensu possessoris 1.F.3. Aut (3) ipse successor factum defuncti ratum habere velit; *Siqvidem hæc qvin illi liceat in controversiam vocare pueriler foret*, asserente in Rosenth l.cit. concl.16.n.6. Qvare prospiciat sibi hoc casu promissarius, ut aut consensu Capituli promittatur ipsi feudum, aut in ejus possessionem consentiente possessore inducatur; Sic enim & eo certior qvoq; erit de futura successione. Plura vide sis ap. cit Struv. Rosenth. citt. ll. & Schrad. l. cit. n.34.35. seqq.

XXXV. Cæterum ad promissionem Antecessorum non solum leges aut mores feudales heredes obligant, verum ipsa præterea naturalis æqvitas hoc efflagitat. Æqvum enim omninò est, ut factum qvis præstet ejus personæ, ex qvâ lucrum capit l.149. ff. d.R.J. Et in cujus omne jus qvis succedit l 37. ff. d. acqvir. l. amitt. hered. etiam ejus obligationem in se recipiat; cum & Jure Civ. suscipiens in se jus demortui, omne ejus rei sive commodum sive incommodum in se suscipere necesse habeat l.1. & 3. ff. d. Bon. poss. Præterea spontaneè qvoq; se heres ad promissionem defuncti obligat; cum in illius arbitrio sit, an adire velit hereditatem an repudiare. Ac proinde adeundo hereditatem simul omnia commoda & incommoda hereditaria voluntate sua suscipit. Qvapropter justissimè Justinian. in Nov. 48. constituit: ut nemo heredum, qvoniam una qvodammodò persona cum defuncto videatur, contra factum defuncti resultare præsumat. Qvod autem proprio Jure succedens à præstatione facti defuncti liber sit, ratio differentiæ in eo est; qvia hic suo jure, sive vi electionis, sive successionis ex pacto & providentia, sive etiam occupationis id fiat, succedit, nec usqvam ab antecessore in causa habendi dependet; qvapropter nec autorem eum agnoscere, aut facta ejus præstare tenetur.

XXXVI. Sicuti autem à parte Domini promittentis obligatio promissionis passivè 1.F.9. 2.F 26. §. morib. & 2.F.58. §. item sciendum, ibi: item heres; ita à parte Vasalli promissarii activè ad heredes transit. arg. 2. F.18. verb. *unusqvisq; sibi suisq; heredibus videtur prospexisse*. Huc faciunt qvoq; mutatis mutandis rationes in præcedente thesi qvoad heredes Domini allegatæ; præcipuè lex 37. ff. d. acqvir. vel amitt. hered. ubi dicitur: qvod in omne jus defuncti succedat heres; qvicunq; autem dicit omne, ille nullum excipit, &

per

per consequens in hoc quoque heres jus obligationis activè succedet: it. lex 59. ff. d. R.J. ubi dicitur: quod heres ejusdem potestatis jurisq; sit, cujus fuerit defunctus; æquum eapropter omninò erit, ut, quoniam hoc jus obligationis defuncto competebat, idem & heredi ejus competat. Et ampliatur hoc: licet renovatio nunquam petita, daß es nicht befolget worden. Quemadmodum id probant verba Sententiæ Scabin. Lips. apud B. Carpz. ad part.2. C.45. d.10. Und es würden Eure Erben / unangesehen ihr dem Gedinge uff vorgehenden Fall niemahls Folge gethan mit den verledigten Lehn Guthe würcklichen belehnet. V.R.W. Heredes a. hic intelliguntur pro substrata materia h. e. feudales. Sicuti enim extranei nec ad successionem feudi regulariter quidem admittuntur; ita sanè multo minus hoc casu promissio ad ipsos pertinebit; nisi feudum promissum sit merè aut absolutè hereditarium, aut tamen ad minimum sub tali qualitate promissum. Et licet hic itidem Jus feud. Sax. secundum textus supra in th.31. allegatos contrariari nobis videatur; quia tamen usus obtinuit, ut & hac in parte semper secundum Jus commune tam responsum quam judicatum sit; in lege autem 23.ff. d.LL. pro regula quasi tradatur: quod haud temerè mutanda sint, quæ semper certam interpretationem habuerint; haud video qua ratione à spe successionis heredes promissarii excludi possint. vid.Schulz.Synops. J.F.cap.IX.n.60.& 61. Accedit quod Dominus & Vasallus ad paria judicentur & statutum in uno porrigatur ad alterum|arg. 2.F.6. & 26.§.Domino. Quapropter & suprà citata Elect.C.45. cum de Domino sententiam nostram confirmet, quin ad heredes Vasalli quoq; extendi possit, nullus dubito.

Et hæc de præsenti materia, pro genii atque ingenii modulo, rudi tenuique Minervâ dicta sufficiant.

MELIORA MELIORES.

Sint grates PATRI & NATO cum FLAMINE SANCTO!

FINIS.

